

Trafikutskottets betänkande

1988/89:TU24

Tilläggsanslag till transportforskningsberedningen

1988/89
TU24

Sammanfattning

I betänkandet behandlar och tillstyrker trafikutskottet förslag som framförts i proposition 1988/89:150 bilaga 5 om tilläggsanslag på 1,5 milj.kr. för budgetåret 1989/90 till transportforskningsberedningen för stöd till forsknings- och utvecklingsarbete (FoU) med EG inom programmet DRIVE.

Två med anledning av propositionsförslaget väckta motioner avstyrks av utskottet.

Fyra reservationer har avgetts i ärendet, nämligen

- av vpk-ledamoten i fråga om avbrytande av statligt deltagande i DRIVE-projekt (res. 1),
- av vpk-ledamoten och av mp-ledamoten vardera i fråga om det i propositionen föreslagna tilläggsanslaget (res. 2 resp. res. 3) samt
- av vpk-ledamoten i fråga om avbrytande av statligt deltagande i projekt inom EUREKA-programmet PROMETHEUS (res. 4).

Propositionen

Regeringen (kommunikationsdepartementet) föreslår i proposition 1988/89:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1989/90, m.m. (kompletteringspropositionen), bilaga 5 att riksdagen under det på sjätte huvudtiteln i avsnittet I. Transportforskning upptagna reservationsanslaget I4. Transportforskningsberedningen – utöver vad som föreslagits i proposition 1988/89:100 bilaga 8 – för budgetåret 1989/90 anvisar ytterligare 1 500 000 kr.

Motionerna

1988/89:T28 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen – med avslag på regeringens hemställan i kompletteringspropositionen, bil. 5, om transportforskningen – som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveriges engagemang med anpassning i forskningsprogrammet "Future of the Automobile" samt om IT-delegationens arbete.

2. att riksdagen beslutar att allt statligt engagemang i Prometheusprojektet och EG:s DRIVE-program skall avbrytas.

3. att riksdagen avslår regeringens förslag till forskningssamarbete med EG enligt propositionens bilaga 5,

5. att riksdagen, därest yrkande 1 (egentligen 3) bifalles, beslutar

a) som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om trafikprogrammet DRIVE.

Vissa uppgifter om EG-programmet DRIVE, m.m.

EG-programmet DRIVE

År 1986 undertecknades ett samma år av riksdagen godkänt ramavtal mellan Sverige och de Europeiska gemenskaperna (EG) om vetenskapligt och tekniskt samarbete (prop. 1985/86:89, UU 17, rskr. 240). Genom avtalet skapades en bas för utvecklingen av vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan Sverige och EG. Man har sedermera från svensk sida engagerat sig i olika samarbetsprojekt.

EG:s ministerråd antog i juni 1988 ett treårigt program för forsknings- och utvecklingsarbete (FoU) på området för vägtrafikinformation och telekommunikationer som syftar till att genom introduktion av avancerad informationsteknologi och telekommunikation öka trafiksäkerheten, förbättra kapaciteten och effektiviteten i vägtrafiksystemet samt reducera de negativa miljöeffekterna av vägtrafiken i Europa. Det beräknas att ca 55 000 personer dödas och ca 1,7 milj. personer skadas per år i vägtrafiken i EG-länderna samt att trafikstockningarna där kostar ca 500 miljarder ECU per år och miljöförorenningarna, till vilka bilarnas avgasutsläpp bidrar, mellan 5 och 10 miljarder ECU per år (1 European Currency Unit = ca 7 kronor). Programmet, som benämns DRIVE (*Dedicated Road Infrastructure for Vehicle Safety in Europe*), är särskilt inriktat på frågor om infrastruktur och de statliga myndigheternas roller i utvecklingen. Visionen i DRIVE-programmet är en gemensam europeisk vägtrafikmiljö där forarna är bättre informerade och "intelligenta" fordon kommunicerar och samarbetar med väginfrastrukturen själv.

För deltagande forskare från EG-medlemsländer finns möjlighet att få bidrag från EG-kommissionen inom en ram på 60 milj. ECU. Andra länder får delta i olika DRIVE-projekt men utan bidrag från EG. Industrin beräknas bidra med 40 milj. ECU till DRIVE.

I DRIVE-projekt beräknas under treårsperioden vägverket, televerket, transportforskningsberedningen samt styrelsen för teknisk utveckling (STU) vara engagerade på statligt svenskt håll.

Uppgifter om vissa i motion T28 (vpk) nämnda program m.m.

Rapporten "Future of the Automobile"

Professorerna vid Massachusetts Institute of Technology (MIT) i USA Alan Altshuler och Daniel Roos tog år 1980 initiativ till att forskargrupper bildades i Frankrike, Italien, Japan, Storbritannien, Sverige, USA och Västtyskland för undersökningar, som från olika utgångspunkter skulle ge

besked om de sociala konsekvenserna av bilen som en konsumentprodukt och om bilindustrin som ett central del av världsekonomin, allt i ett långsiktigt perspektiv. Undersökningarna genomfördes genom bl.a. intervjuer med ledande företrädare för industri, fackföreningar och statliga myndigheter m.m. Resultat av undersökningarna framlades år 1984 i Rapporten "Future of the Automobile".

EUREKA-programmet PROMETHEUS

Företag och institutioner i 19 västeuropeiska länder (däribland Sverige) och EG-kommissionen deltar i det s.k. EUREKA-samarbetet med mål att driva på den tekniska och ekonomiska förnyelsen i Europa (prop. 1986/87:74 s. 141-142). Finansieringen av projekt inom Eureka-samarbetet förutsätts i första hand ske av deltagarna själva.

Inom ramen för EUREKA-samarbetet startade biltillverkare i fem europeiska länder år 1986 forskningsprogrammet PROMETHEUS (*PRO-gramme for a European Traffic with Highest Efficiency and Unprecedented Safety*). Programmet som är åttaårigt syftar till att genom informationsteknologi effektivisera vägtrafiken samt att minska olägenheterna i form av olyckor, buller och avgaser. Antalet deltagare har utökats.

Forskningsprogrammet består av sju delprogram.

Den industriorienterade delen av omfattar delprogrammen PRO-CAR (utveckling av datorer i fordonen som hjälper föraren), PRO-NET (utveckling av kommunikationer mellan fordonens datorer) och PRO-ROAD (utveckling av kommunikations- och informationssystem mellan vägen och fordonsdatorerna).

Grundforskning sker inom delprogrammen PRO-ART (artificiell intelligens för bearbetning av information), PRO-CHIP (utveckling av mikroelektronik), PRO-COM (kommunikationslänkar för utbyte av data) och PRO-GEN (totalsystem, infrastruktur, omvärld).

Från svenskt statligt håll stöder IT-delegationen (se nedan), vägverket och STU projekt inom PROMETHEUS. Dessutom är televerket, tekniska högskolan i Stockholm, universitetet i Linköping, Chalmers tekniska högskola och statens väg- och trafikinstitut (VTI) m.fl. på olika sätt engagerade i PROMETHEUS-projekt.

IT 4-programmet och IT-delegationen

Riksdagen godkände under 1986/87 års riksmöte riktlinjer för industriell utvecklingsverksamhet – gemensam mellan staten och industriföretag – som en del av ett nationellt informationsteknologiskt program (prop. 1986/87:74, s. 107-116, NU 30, s. 40-44, rskr. 271). De statliga resursinsatserna för denna del av programmet beräknades bli 495 milj.kr. för budgetåren 1987/88-1989/90, varav 90 milj.kr. från industridepartementets huvudtitel, 150 milj.kr. från försvarsdepartementets huvudtitel och 255 milj.kr. från televerket. Inom denna gemensamma statliga ram och enligt en gemensam, samlad verksamhetsplan initieras industriella utvecklingsprojekt i vilka den statliga insatsen får uppgå till högst halva projektkostnaden.

Det informationsteknologiska handlingsprogrammet har som mål att

Sverige skall upprätthålla internationell konkurrenskraft på valda nyckelområden och därigenom ha en bas för att tillgodogöra sig den internationella teknikutvecklingen på andra områden.

För bl. a. planering, genomförande och uppföljning av verksamheten inom informationsteknologiområdet inrättade regeringen (industridepartementet) år 1987 en delegation med representanter för myndigheter och industri. Delegationen (IT-delegationen) skall i mars månad varje år presentera en redovisning av verksamheten inom programmet. Delegationen skall vidare föranstalta om en oberoende utvärdering av IT4 och dess genomförande. IT-delegationen biträds av ett kansli.

Utskottet

1 Anslag till transportforskningsberedningen för FoU inom DRIVE-programmet

1.1 Propositionsförslaget

I proposition 1988/89:150 (kompletteringspropositionen) lägger regeringen bl. a. fram förslag om anvisning av medel för deltagande i de Europeiska gemenskapernas (EG:s) olika forsknings- och utvecklings-(FoU-)program. I propositionens bilaga 5 läggs sådana förslag fram såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

Kommunikationsministern anför att flera svenska myndigheter – bl. a. vägverket, transportforskningsberedningen (TFB) och styrelsen för teknisk utveckling (STU) – har funnit det lämpligt att stödja svenskt deltagande i EG-programmet DRIVE och att han delar deras bedömning. Han anför vidare att TFB har avsatt särskilda resurser – för nästa budgetår 3 milj. kr. – för svenska forskares deltagande i projekt inom DRIVE-samarbetet. På förslag av kommunikationsministern föreslår nu regeringen att för detta ändamål skall under nästa budgetår ytterligare 1,5 milj. kr. ställas till TFB:s förfogande. Regeringen föreslår att detta belopp skall anvisas under reservationsanslaget till TFB för nästa budgetår. Riksdagen (1988/89:TU14, rskr. 221) har tidigare i år på förslag i årets budgetproposition anvisat 37 720 000 kr. under detta anslag för nästa budgetår.

1.2 Motionsförslag och utskottets ställningstaganden

I två motioner har framförts förslag med anledning av kompletteringspropositionen i här aktuell del.

I motion T28 (vpk) begärs (yrkande 1) att propositionsförslaget skall avslås och att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna kritik mot DRIVE-programmet som framförs i motionen. Kritiken innebär sammanfattningsvis att DRIVE enligt motionärerna bygger på rapporten "Future of the Automobile" och är nära knutet till EUREKA-programmet PROMETHEUS och till IT4-programmet. Mot denna bakgrund har DRIVE enligt motionärerna en icke acceptabel koppling till såväl bil- som vapenpro-

duktion. I motionen begärs vidare (i del av yrkande 2) att allt statligt engagemang i DRIVE-programmet skall avbrytas.

I motion Ub39 (mp) begärs att riksdagen skall avslå propositionsförslaget (yrkande 3) samt – om detta yrkande bifalls – att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad som anförs i motionen om DRIVE-programmet (yrkande 5 a). Motionärerna synes med yrkandena mena att propositionsförslaget tillstyrks under förutsättning *dels* att DRIVE-programmet leder till ökad trafiksäkerhet och reducerar de negativa miljöeffekterna från biltrafiken i Europa, *dels* också omfattar FoU-projekt om hur biltrafiken kan minskas och transportarbete kan överföras till tåg och fartyg och om hur biltrafikens nackdelar kan begränsas genom minskande transportvolymerna i samband med ökande lokal produktion.

Utskottet vill som bakgrund till sitt ställningstagande i ärendet erinra om de beslut riksdagen har fattat om inriktningen av arbetet för ökad trafiksäkerhet och för att nedbringa luftföroreningarna.

På förslag i proposition 1987/88:50 fattade riksdagen under förra riksmötet beslut om trafikpolitiken inför 1990-talet (1988 års trafikpolitiska beslut). I fråga om insatser för säkrare trafik bekräftades genom beslutet (TU 1987/88:16, rskr. 201) bl.a. de redan år 1982 godkända riktlinjerna (prop. 1981/82:81, TU 19 och 26, rskr. 231) för arbetet för trafiksäkerhet på väg, nämligen (1) att det totala antalet dödade och skadade i trafiken (enligt statistiska centralbyråns sammanställningar av polisrapporterade vägtrafikolyckor 682 dödade och 20 879 skadade år 1988) fortlöpande skall minskas samt (2) att risken att dödas och skadas i trafiken fortlöpande skall minskas.

I 1988 års trafikpolitiska beslut framhölls också angelägenheten att utnyttja modern teknologi för att öka trafiksäkerheten. Myndigheter och organisationer med verksamhet inom trafiksäkerhetsområdet bör enligt beslutet följa utvecklingen inom den moderna informationsteknologin och därvid söka styra utvecklingen så att den nya teknologin förmår tillgodose högt ställda krav på trafiksäkerhet. Tekniken bör, framhölls det i beslutet, tillämpas som komplement till eller ersättning för mer traditionellt inriktat trafiksäkerhetsarbete. Kommunikationsministern erinrade i detta sammanhang (prop. 1987/88:50 s. 205) om att datorerna och informationsteknologin redan i dag i stor utsträckning används i trafiksystemen och i fordonen och att man nu är på väg in i nästa utvecklingsfas, som innebär att datorerna kan knytas samman med varandra. Datorer i bilarna kommer i framtiden, *anförde kommunikationsministern, att kunna utbyta information med datorer längs vägarna och med datorerna i de bilar som finns i närheten.* Han erinrade om att flera internationella långsiktiga FoU-program hade startats under senare år för utveckling mot en samverkan av "intelligenta" fordon på "intelligenta" vägar och nämnde därvid bl.a. PROMETHEUS-programmet.

På förslag av regeringen slog riksdagen år 1985 fast att kväveoxidutsläppen från svenska källor borde minska med 30 % till år 1995 räknat från 1980 års nivå (prop. 1984/85:127, JoU 28, rskr. 275). Vid mitten av 1980-talet beräknade man att fordonstrafiken svarade för två tredjedelar av kväveoxidutsläppen i vårt land.

Syftet m.m. med DRIVE-programmet att genom FoU utveckla avancerad informationsteknologi och telekommunikation som kan användas för att öka trafiksäkerheten, förbättra kapaciteten och effektiviteten i vägtrafiksystemet samt reducera de negativa miljöeffekterna av vägtrafiken ligger enligt utskottets mening i linje med de av riksdagen antagna riktlinjerna m.m. för trafiksäkerhetsarbetet och för arbetet för begränsning av kväveoxidutsläppen. I detta sammanhang bör också framhållas att stockningar i trafiken även i vårt land har blivit ett problem och förorsakar kostnader.

Med hänsyn härtill och till att – såsom utskottet framhållit tidigare vid behandling av kritik mot statligt engagemang i PROMETHEUS-programmet – det är angeläget att man från svensk sida följer FoU som bedrivs utanför vårt land för att vi skall kunna tillgodogöra oss resultaten av vad som därvid kommer fram, har utskottet inte något att erinra mot att man från statligt håll stödjer projekt inom DRIVE-programmet. Utskottet avstyrker därmed förslaget i motion T28 (vpk) yrkande 2 (delvis) att allt statligt engagemang i DRIVE-programmet skall avbrytas.

Det svenska ekonomiska engagemanget i DRIVE för treårsperioden beräknas uppgå till ca 50 milj. kr., varav ca 9 milj. kr. beräknas belöpa på ettvarv av vägverket, TFB och STU, ca 4 milj. kr. på televerket samt ca 18 milj. kr. på industrin.

Utskottet har inte något att erinra mot att TFB nästa budgetår tillförs föreslagna ytterligare medel för att möjliggöra för svenska forskare att delta i projekt inom DRIVE-programmet. Utskottet tillstyrker således propositionsförslaget. Därmed avstyrker utskottet motion T28 (vpk) yrkande 1.

Utskottet kan inte biträda förslaget i motion Ub39 (mp) att som villkor för medelsanvisning enligt propositionen skall gälla att DRIVE-projekt bl.a. skall inriktas på överföring av transporter till tåg och fartyg och minskning av transporter genom ökande lokal produktion. DRIVE-programmet avser som nämnts projekt med anknnytning till säkerheten m.m. i trafiken på väg och inte frågor om användning av olika transportmedel m.m. Yrkandena i motion Ub39 (mp) bör därför inte föranleda något initiativ av riksdagen utan bör avslås.

2 Fortsatt deltagande i PROMETHEUS-projekt

I motion T28 (vpk) begärs (i del av yrkande 2) att allt statligt engagemang i PROMETHEUS-projekt skall avbrytas.

På förslag av utskottet i betänkandet 1988/89:TU14 (s. 8–10) har riksdagen (rskr. 1988/89:221) nyligen avstyrkt ett likartat motionsyrkande. Utskottet underströk att det statliga stödet till PROMETHEUS-projekt avsåg FoU som syftade till att förbättra trafiksäkerheten och framhöll att det var angeläget att man från svensk sida följer FoU som bedrivs utanför vårt land för att vi skall kunna tillgodogöra oss resultaten av vad som därvid kommer fram.

Någon anledning för utskottet att ändra sitt ställningstagande finns inte. Även det nu aktuella motionsförslaget avstyrks således.

Utskottet hemställer

1. beträffande *deltagande i DRIVE-projekt*
att riksdagen avslår motion 1988/89:T28 yrkande 2 i denna del,
2. beträffande *tilläggsanslag till transportforskningsberedningen*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag i proposition 1988/89:150 bilaga 5 och med avslag på motionerna 1988/89:T28 yrkande 1 samt 1988/89:Ub39 yrkandena 3 och 5 a – med tillägg till tidigare beslut¹ – under det på sjätte huvudtiteln upptagna reservationsanslaget *Transportforskningsberedningen* för budgetåret 1989/90 anvisar ytterligare 1 500 000 kr.,
3. beträffande *deltagande i PROMETHEUS-projekt*
att riksdagen avslår motion 1988/89:T28 yrkande 2 i denna del.

Stockholm den 25 maj 1989

På trafikutskottets vägnar

Birger Rosqvist

Närvarande: Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Ove Karlsson (s), Olle Östrand (s), Elving Andersson (c), Sven-Gösta Signell (s), Margit Sandéhn (s), Sten-Ove Sundström (s), Sten Andersson i Malmö (m), Hugo Bergdahl (fp), Viola Claesson (vpk), Roy Ottosson (mp), Jarl Lander (s), Tom Heyman (m), Anita Jönsson (s), Anders Castberger (fp) och Karin Starrin (c).

Reservationer

1. Deltagande i DRIVE-projekt (mom. 1)

Viola Claesson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar med "Utskottet vill" och på s. 6 slutar med "skall avbrytas" bort ha följande lydelse:

Intressenterna bakom DRIVE-programmet vill ge intrycket att DRIVE endast syftar till att öka trafiksäkerheten, förbättra kapaciteten och effektiviteten i vägtrafiksystemet samt reducera de negativa miljöeffekterna av vägtrafiken. Sett isolerade från bakgrunden till DRIVE är dessa syften sådana som ingen motsätter sig. När man emellertid närmare undersöker hur DRIVE har kommit till, vilket kortfattat redovisas i motion T28 (vpk), finner man att det egentliga syftet med DRIVE är att gynna en fortsatt ökande användning av bilar. Bilproducenterna kommer således att vara de som får den allra största nyttan av DRIVE. Utveckling av avancerad informationsteknologi m.m. som DRIVE går ut på torde också producenterna av vapensystem komma att få stor nytta av. Vinnarna på DRIVE blir som sägs i motionen bil- och vapenindustrin. Förlorarna blir de vanliga människorna.

¹1988/89:TU14 hemställan mom. 11 a, rskr. 221.

För dem skulle det vara bättre om man använder de för DRIVE beräknade insatserna till utveckling av kollektiva, miljövänliga trafiksystem.

Mot bakgrund av det anförda och den kritik i övrigt mot DRIVE-programmet som framförs i motion T28 (vpk) bör allt statligt engagemang i programmet avbrytas.

Vad utskottet sålunda anför om deltagande i DRIVE-projekt bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *deltagande i DRIVE-projekt*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:T28 yrkande 2 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Tilläggsanslag till transportforskningsberedningen (mom. 2)

Viola Claesson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Det svenska" och slutar med "bör avslås" bort ha följande lydelse:

För de vanliga människorna och för samhället som helhet skulle det vara bättre om man använder de för DRIVE beräknade insatserna till utveckling av kollektiva, miljövänliga trafiksystem i stället för till FoU som gynnar bil- och elektronikindustrin, vilket DRIVE egentligen kommer att göra. DRIVE bör därför inte stödjas och riksdagen bör inte anvisa de av regeringen föreslagna medlen till DRIVE. Utskottet tillstyrker således motion T28 (vpk) yrkande 1.

Då det i motion Ub39 (vpk) inte föreslås ett klart avståndstagande till DRIVE avstyrks här aktuella yrkanden i motionen.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *tilläggsanslag till transportforskningsberedningen* att riksdagen

a) med bifall till motion 1988/89:T28 yrkande 1 avslår regeringens förslag i proposition 1988/89:50 bilaga 5,

b) avslår motion 1988/89:Ub39 yrkandena 3 och 5 a,

3. Tilläggsanslag till transportforskningsberedningen (mom. 2)

Roy Ottosson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Det svenska" och slutar med "bör avslås" bort ha följande lydelse:

Utskottets *övergripande syn* på samarbete i DRIVE är följande.

Utskottet har i grunden en positiv inställning till utökat forskningssamarbete över nationsgränserna. Det är enligt utskottets mening angeläget att bereda goda möjligheter för svenska forskare att delta även i EG:s forskningsprojekt, som t.ex. i DRIVE-projekt. Därigenom kommer de skilda resultaten av denna FoU även Sverige till del, och kompetensen hos våra egna forskare kan bibehålla en hög nivå.

Motiveringarna i kompletteringspropositionen för svenskt engagemang i DRIVE-projekt är att DRIVE-programmet syftar till ökad trafiksäkerhet, minskade miljöeffekter och smidigare kommunikationer för vägtrafiken i Europa. Likväl förekommer det obekräftade uppgifter om att programmet i stället avser att öka vägtrafiken, att bädda för ytterligare motorvägsutbyggnader, att i övrigt ensidigt gynna bilismen på miljövänligare transportslags bekostnad och att ingalunda sträva efter en miljövänligare trafik. Dessa uppgifter har emellertid bestritts. Om dessa uppgifter senare skulle bekräftas, måste man från statligt håll ompröva sin hållning till DRIVE-programmet.

Det föreslagna anslaget på 1,5 milj. kr. som föreslås gå till DRIVE-projekt i kompletteringspropositionen täcker cirka hälften av de kostnader som TFB redan har utlovat genom att stå som garant för svenska forskare som har sökt deltagande i projekt. Budgetförstärkningen innebär alltså att TFB slipper göra vissa inskränkningar i övrig transportforskning.

Utskottet anser i likhet med motionärerna i motion Ub39 (mp) att DRIVE-projekt även bör omfatta förändringar till fördel för mer trafiksäkra och miljövänliga transportslag, liksom även strukturella förändringar i samhället som kan minska biltrafiken. Utskottet vill peka på att delar av den teknik som utvecklas inom bl.a. DRIVE bör kunna utgöra utmärkta redskap för att utveckla miljövänliga, energisnåla och trafiksäkra trafikslag som t.ex. spårtaxi, järnvägar, trådbussar och spårvägar och bör med fördel kunna användas till att minska transportbehov och till att undvika onödiga transporter. En sådan teknikutveckling kan användas till att minska den miljö- och hälsofarliga biltrafiken och samtidigt leda till större samhällsnytta även för själva trafikarbetet.

Självklart vore det oacceptabelt om DRIVE-projekt inte fick ha en sådan inriktning. Det skulle ju vara liktydigt med att man avser att DRIVE-projekt skall gynna bilismens expansion. En ytterligare ökad biltrafik skulle allvarligt undergräva möjligheterna att minska trafiksektorns negativa miljö- och hälsoeffekter. En sådan utveckling måste enligt utskottets mening motverkas. Från svensk sida måste man därför verka för att DRIVE-programmet i enlighet med önskemålen i motion Ub39 (mp) även omfattar FoU-projekt om hur biltrafiken kan minskas och transportarbete överförs till tåg och fartyg och om hur biltrafikens nackdelar kan begränsas genom minskande transportvolym i samband med t.ex. ökande lokal produktion.

Sammanfattningsvis vill utskottet tillstyrka det föreslagna tilläggsanslaget men vill föreslå att som villkor för användning av detsamma skall gälla att medlen även används till FoU som nu nämns.

Därmed avstyrker utskottet motion T28 (vpk) yrkande 1 vari avvisas förslaget om ett tilläggsanslag till TFB över huvud taget.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *tilläggsanslag till transportforskningsberedningen* att riksdagen

a) med anledning av regeringens förslag i proposition 1988/89:150 bilaga 5 och motion 1988/89:Ub39 yrkandena 3 och 5 a i denna del samt med avslag på motion 1988/89:T28 yrkande 1 – med tillägg till tidigare

beslut¹ – under det på sjätte huvudtiteln upptagna reservationsanslaget *Transportforskningsberedningen* för budgetåret 1989/90 anvisar ytterligare 1 500 000 kr.,

b) med bifall motion 1988/89:Ub39 yrkandena 3 och 5 a i återstående del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om användning av tilläggsanslaget,

4. Deltagande i PROMETHEUS-projekt (mom. 3)

Viola Claeson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "På förslag" och slutar med "avstyrks således" bort ha följande lydelse:

EG:s och bil- och elektronikindustrins PROMETHEUS-projekt subventioneras av vägverket, televerket, olika högskolor och STU m.fl., dvs. ur statskassan. PROMETHEUS-programmet syftar till total samordning och satellitstyrning av Västeuropas landsvägstransporter. Utvecklingen skall enligt projektets arkitekter "baseras på det yppersta av vad modern forskning och teknik kan erbjuda". I 1987/88 års trafikpolitiska proposition nämns PROMETHEUS-programmet som trafiksäkerhetsarbete, vilket ger sken av att det handlar om att förbättra villkoren för människornas vardag.

I rapporten "Sveriges framtida transporter" (publicerad i Ds K 1987:16) beskrivs syftet med PROMETHEUS-programmet. I visionen ingår en tillväxtfanatisk ideologi där massbilismen helt följdriktigt utgör en viktig utvecklingskraft: det gäller att under 2000-talet fyrfaldiga trafiken, och detta skall bli möjligt genom en "ekologisk vägtrafik"! För alla som insett att det ekologiska systemet redan satt gränser för bilismen är bilden en skräckvision om framtiden. Det datastyrda bilsamhället kommer däremot att skapa en drömtillvaro för dem som vill göra pengar på att människor skall tvingas använda bilen som sitt andra hem.

Rapporten om Sveriges framtida transporter spår att det kan komma att bli lämpligt att låta 14-åringar köra bil, eftersom det blir farligt att köra moped, när biltrafiken blir så tät. Det enda "pris" rapporten anser att människorna behöver betala är att de aldrig klarar sig utan det lilla datakort som är inträdesbiljetten för varje bilist. Med denna tingest utlovas en autopilot som träder in om och när bilistens hjärna inte klarar trafiken.

Med hänsyn till det anförda bör allt statligt engagemang i PROMETHEUS-projekt omgående avbrytas.

Vad utskottet sålunda anfört om deltagande i PROMETHEUS-projekt bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *deltagande i PROMETHEUS-projekt*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:T28 yrkande 2 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

¹1988/89:TU14 hemställan mom. 11 a. rskr. 221.